№. 18. Vijf en twintigste Jaargang. 1860.

De 's Gravenhaagsche Nieuwsbode.

STAATKUNDIG-, NIEUWS- EN RESIDENTIE-BLAD.

Verschijnt des ZONDAGS, WOENSDAGS en VRIJDAGS.
Abonnementsprijs, in de *drie* maanden:
Voor *'s Gravenhage* . . . . *f* 2.50.
Voor de overige Steden des Rijks, franco . . . - 3.00.

Vrijdag, 10 Februarij.

J. A. DE LA VIETER, Drukker en Uitgever.

DE VERWERPING, EN DE TOESTAND VAN HET OOGENBLIK.

De Eerste Kamer heeft met 20 tegen 17 stemmen het wetsontwerp op de spoorwegen verworpen. Aan ons verlangen is voldaan, en wij verheugen ons over het gevallen besluit, bovenal in het belang van de finantiën van den Staat.

Met de verwerping der wet is de zaak der spoorwegen een nieuw tijdperk van wording en ontwikkeling ingetreden, dat zijne eigenaardige moeijelijkheden aanbiedt; moeijelijkheden, verhoogd door de omstandigheid, dat eene wijziging of verandering van Ministerie zou behooren vooraf te gaan.

De toestand van het oogenblik is dan ook even moeijelijk, als gewigtig; en wij wenschen, in weinige regels, daarover ons oordeel mede te deelen.

De vraag is in de Eerste Kamer gedaan, of bij verwerping de Ministers van Finantiën en van Binnenlandsche Zaken den moed en de kracht zouden bezitten, die verwerping te overleven. De Regering heeft op deze vraag geen antwoord gegeven, hetgeen ons toeschijnt, met een welsprekend antwoord gelijk te staan. Het komt ons dan ook voor, dat die Ministers noch genegen, noch in staat kunnen zijn, een ander spoorweg-plan aan te bieden, dan hetwelk zij, naar hunne overtuiging, voor het welzijn van het Vaderland het meest wenschelijk achtten. Men mag dus op de aftreding van beide Ministers bedacht zijn. Voor den heer van Tets van Goudriaan doet ons dit in het bijzonder leed, daar de uitnemende en humane wijs, waarop hij de spoorweg-wet verdedigde, ofschoon die verdediging ons niet kon overtuigen, heeft doen zien, dat men in den heer van Tets een bekwaam Minister verliest, dien het eenige verwijt kan treffen dat hij een plan steunde, tegen welks aanneming het algemeen belang zich verzette.

Eene tweede vraag is, of het geheele Ministerie, ten gevolge van de verwerping der wet, zal behooren af te treden. Het antwoord, dat gisteren door den Minister van Binnenlandsche Zaken gegeven is op eene vraag, betrekkelijk de homogeneïteit van het Kabinet, heeft doen zien, dat de leden der Regering niet eenstemmig waren omtrent het ontwerp. Alleen heeft „te groot verschil van gevoelen" de aanbieding der wets-voordragt niet belet; hetgeen, met andere woorden, zeggen wil, dat de Ministerraad berustte in de behandeling der zaak, zonder zich daarvoor partij te stellen.

In dezen stand van zaken achten wij de aftreding in massa van het Kabinet niet noodzakelijk. Het kan echter zijn, dat al de leden van het Kabinet, uit gevoel van kieschheid, hunne portefeuilles ter beschikking stellen van den Koning, om aan Z. M., bij de keuze van een Minister van Finantiën en van een Minister van Binnenlandsche Zaken, de meest mogelijke vrijheid te laten.

Het eerste wat dus waarschijnlijk zal geschieden, zal zijn eene wijziging of vervanging van het Kabinet, daar wij ons, vooralsnog, niet kunnen voorstellen, dat zelfs het plan van de doorgraving kan worden verdedigd door de Ministers, wier aanblijven, na de stemming van de Eerste Kamer, eene constitutionele onmogelijkheid schijnt.

De gebeurtenissen, die thans plaats gegrepen hebben, geven tevens aanleiding tot het doen van de gewigtige vraag: welk ander spoorweg-plan kans zou hebben den bijval van de beide Kamers der Staten-Generaal te verwerven? Het is eene gewigtige vraag, die tot het onderzoek leidt van het groote vraagstuk, toegelicht door de debatten van de Tweede Kamer, of onder de tegenwoordige kieswet eene Vertegenwoordiging in de Tweede Kamer is te brengen, die de uitdrukking is van de gevoelens en de meeningen van de *werkelijke* meerderheid des Volks. Wij zullen trachten, die vraag, van welker rigtige beantwoording ook de toekomst der spoorwegen in ons Vaderland afhangt, aan de feiten en de waarheid te toetsen.

KASERNES, REGTSGEBOUWEN EN BELASTING-STELSEL.

Hoogst gewigtig voor die gemeenten in ons Vaderland, welke, even als 's Gravenhage, garnizoenen in haar midden huisvesten, is het voorstel, dat door de heeren Janssens, de Kempenaer en Vaillant, in de zitting van den Gemeenteraad van eergisteren, is gedaan. Dit voorstel strekt, om, met het oog op artikel 187 der Grondwet en op de zoo mondelinge, als schriftelijke verklaringen, afgelegd door den Minister van Oorlog in de beide Kamers der Staten-Generaal, te beslissen, dat geene gebouwen der gemeente tot kasernering na ultimo December 1861 meer zullen beschikbaar zijn; dat die gebouwen door het Rijk, tegen taxatie, kunnen worden overgenomen, en dat geene tractementen meer zullen worden toegestaan aan agenten van kasernering, enz.

Wij twijfelen bijna niet, of dit voorstel zal door den Gemeenteraad worden aangenomen. De bedoeling der Grondwet op dit punt is duidelijk; en de Regering zelve heeft te dikwerf hare meening geuit omtrent het strikt regt van het beginsel, dat de Staat de kosten van kasernering drage, dan dat over het vraagstuk zelf eenige twijfel bestaan kan, betrekkelijk het regt der gemeente, om zich te ontslaan van lasten, die ten deze op haar drukken.

Nogtans zien wij met bezorgdheid voor den Staat de finantiële gevolgen te gemoet van de aanneming van het voorstel, dat, men mag het voor zeker houden, niet alléén zou blijven staan, maar weldra gevolgd worden door gelijkluidende besluiten van al de gemeenten, waarin thans de kasernering van troepen ten koste van die gemeenten plaats heeft.

Uit de toelichting van het voorstel blijkt, dat de kasernes hier ter stede negen tonnen gouds gekost hebben, en dat de kosten van onderhoud jaarlijks tien à twaalf duizend guldens bedragen. Neemt men deze sommen tot maatstaf, men zal komen tot de overtuiging, dat de Regering, ten einde overal hetzelfde beginsel toe te passen, minstens 2 à 3 millioenen door den Staat zal moeten doen betalen tot overname der gebouwen, terwijl bovendien op de Staats-begrooting jaarlijks eene kolossale som voor het onderhoud der kasernes enz. zou moeten gebragt worden. Niet minder aanzienlijk, ja nog aanzienlijker, zullen de uitgaven zijn, door den Staat te doen, voor den aankoop en het onderhoud of voor het huren van de gemeente-gebouwen, waar binnen thans regterlijke collegiën gevestigd zijn.

Uit welke bronnen zal de Staat deze nieuwe uitgaven — groot in eens en groot op den duur — kunnen bestrijden? Alweêr uit de Indische baten; of door verhooging van belastingen? Is het laatste het geval, wij voorzien dat de ingezetenen dan *dubbel* zullen betalen; want dat de gemeenten, ontheven van den last tot onderhoud der kasernes en der regtsgebouwen, hare heffingen zouden verminderen, wordt door ons ten sterkste betwijfeld.

Wij hebben hier een nieuw bewijs, dat vele der staatkundige beginselen, in onze Grondwet gehuldigd, den lof niet kunnen wegdragen van *goedkoop* in de toepassing te zijn. 't Is wel waar, dat, *strikt* genomen, het beginsel zuiver is, dat de huisvesting van 's Lands troepen bekostigd worde door het Rijk; maar er kan ook zeer veel gezegd worden voor het, tot dus ver bestaande begrip, dat de gemeente, binnen welke Lands-troepen gehuisvest zijn, daarvan zoo groote directe en indirecte voordeelen trekt, dat zij ook de kosten van huisvesting behoort te dragen. De voordeelen van het bezit van een garnizoen zijn dan ook zoo veel grooter dan de kosten van huisvesting, dat vele gemeenten, onder voorwaarde dat zij zoodanig garnizoen zouden erlangen, den bouw van kasernes aangeboden en volbragt hebben.

Staat dus van de eene zijde het grondwettig beginsel, van den anderen kant mag dat der billijkheid niet uit het oog worden verloren. Matiging in de toepassing van hetgeen strikt regt is, mag derhalve wel worden aanbevolen. Ook hier zou het gelden: het hoogste regt, het hoogste onregt; en wij hopen, dat de Gemeenteraad bij het nemen van zijn besluit trachten zal, beide beginselen met elkander in overeenstemming te brengen.

Er is nog eene andere vrees, die ons bekruipt. Zij is deze: dat de aanneming van voorstellen als de tegenwoordig aanhangige, op nieuw de algemeene herziening van ons belasting-stelsel zal doen verdagen. De Regering zal in het overnemen van de lasten, ontheffing zien voor de gemeenten en, tevens, door de meerdere uitgaven voor den Staat, zich niet geroepen achten, het belasting-stelsel onder zoodanige omstandigheden te wijzigen. De geheele quæstie der regtsgebouwen en der kasernes is eigenlijk ontstaan door het niet-voldoen aan hetgeen sedert eenige jaren is beloofd, nl. wijziging van het belasting-stelsel, ook met het doel, om vele gemeenten in haren geldelijken toestand te helpen. Had men de handen aan het werk geslagen, wij twijfelen zeer of de gemeenten wel aangedrongen hadden op de ontheffing van lasten, waartegen inderdaad zoo veel grootere voordeelen overstaan. Nu men de gemeenten *niet* helpt, zien deze om naar alle wettige middelen, om hare uitgaven te beperken; en het is dus uit het niet-voldoen aan dezen algemeenen wensch en aan eene algemeen gevoelde behoefte, dat de eisch ontstaan is, die nu allerwege wordt vernomen en den Staat in groote moeijelijkheden brengen zal.

Hetgeen wij in deze zaak verlangen, zou zijn: dat geene gemeente eenige beslissing nam, nu men niet weet of de tegenwoordige Regering aan het Bestuur zal blijven; en dat, mogten andere Mannen geroepen worden, in den Raad des Konings te zitten, dat deze, behalve de zaak der spoorwegen, te gelijker tijd eene herziening van het belasting-stelsel voorstelde, waarin dan de voorgestelde ontheffing van lasten voor de gemeenten kon worden opgenomen, of op eenige andere wijze geregeld.

Provoceert men *thans* besluiten, men brengt de Regering in moeijelijkheden en bindt hare handen. Men zal daardoor tevens, meenen wij, eene algemeene regeling van het belasting-stelsel doen vertragen; want de neiging om zoo lang mogelijk stuksgewijs te verbeteren, is een kenmerkende karaktertrek der Nederlandsche Wetgeving. Hoezeer dus, in beginsel, het gedane voorstel beamende, gelooven wij, dat aanhouding van het nemen van een besluit ten deze, in de bestaande omstandigheden, voor staatsmans-wijsheid getuigen, en eene algemeene regeling van het belasting-stelsel grootelijks bevorderen zou.

Buitenlandsch Overzigt.

Hoewel de inlijving van Savoye bij Frankrijk thans geacht wordt niet te liggen in de bedoeling van Keizer Napoleon, gelijk (hieronder) blijkt uit het verhandelde in het Hoogerhuis van Engeland, gelooft men in de officiëele kringen te Parijs, dat die inlijving als een noodzakelijk gevolg moet beschouwd worden van de vergrooting, die Piëmont ondergaan heeft, door de aanhechting van Lombardije. Men schrijft dan ook daaraan de vertraging toe, die de toebereidselen tot inlijving der Midden-Italiaansche Staten in Sardinië te Turin ondervinden. De graaf de Cavour heeft zijn vertrouwde, den heer Negri, naar Parijs gezonden, in plaats van den heer Desambrois, en allerwaarschijnlijkst zullen de laatste besluiten der Piemontésche Regering van de onderhandelingen diens Staatsmans afhangen.

Een aantal Fransche bisschoppen, die eenige ophelderingen verlangden nopens de bedoelingen van het Gouvernement, betreffende het wereldlijk gezag van den Paus, zijn bij den Keizer ten gehoore toegelaten. De Keizer moet geantwoord hebben, dat hij niet geloofde, dat de Paus zich gedwongen zou zien om Rome te verlaten. Indien Z. H. echter die stad verlaten mogt, dan nog zou de Keizer zijne troepen niet terug ontbieden.

In dit geval echter zou hij de invoering der Fransche codes in de Romeinsche Staten doen afkondigen, en in het bestuur, in het regts- en het finantie-wezen en andere aangelegenheden, eene hervorming tot stand brengen, geheel en al naar het Fransche stelsel ingerigt. Na het invoeren dezer hervormingen, overeenkomstig den wensch der bevolking, zou de Paus uitgenoodigd worden om naar Rome terug te keeren. Indien de Paus hierin bezwaar mogt vinden, dan zou de Keizer met de overige groote Mogendheden raadplegen.

Het bekende voorstel, tot schikking van de Italiaansche zaken (zie ons vorig nommer) is thans in het Lagerhuis van Engeland ter sprake gebragt door lord John Russell, die tevens verklaarde, dat de Keizer van Frankrijk het genoemde voorstel grootendeels had aangenomen.

In het Hoogerhuis heeft lord Normanby voorgesteld een adres aan de Koningin te rigten, waarin haar dank wordt betuigd, dat zij zich tegen de inlijving van Savoye bij Frankrijk heeft verklaard en waarbij zij tevens wordt uitgenoodigd alle pogingen in het werk te stellen, om den afstand dier provincie aan Frankrijk te verhinderen.

De lord heeft echter dit voorstel ingetrokken, na de verklaring van lord Granville, dat er geen formeel tractaat tot afstand van Savoye tusschen Frankrijk en Sardinië bestaat. De Regering had ook de verzekering ontvangen, dat Keizer Napoleon, voor het oogenblik, die inlijving niebeoogde. Graaf Walewski had alleen erkend, dat deze maatregel een ontderwerp van overweging had uitgemaakt vóór het uitbarsten van den oorlog en daarop voor zekere gevallen plan had bestaan. Daar deze gevallen zich niet hadden voorgedaan, was de kwestie thans niet in overweging genomen.

De Pruissische Minister van Binnenlandsche Zaken heeft een ontwerp bij de Kamer van Afgevaardigden ingediend, om art. 71 en 72 der patentwet in te trekken, zoodat voortaan geen enkel dagblad, ten gevolge van een administrativen maatregel, kan worden geschorst, maar alleen bij een regterlijk vonnis.

De Hannoversche Regering, die tot nu toe met Pruissen zich niet heeft willen verstaan over de werken tot verdediging der kusten, heeft eindelijk besloten deel te nemen aan de beraadslagingen, die over dat onderwerp tusschen de belanghebbende Staten te Berlijn plaats hebben.

Te Weenen heeft de commissie voor de Staatsschuld een staat publiek gemaakt van het amortisatie-fonds. Daaruit blijkt, dat het gezamenlijk bedrag van dat fonds circa 196 millioen beloopt. Daarvan zal een aanzienlijk gedeelte worden gebezigd tot uitdelging van 143 millioen kapitaal aan openbare schuld, waardoor eene jaarlijksche rente-besparing wordt verkregen van 6 millioen. De commissie meent, dat door zulk eene aanzienlijke aflossing van Staatsschuld het algemeen vertrouwen zal bevorderd worden. Verder zal aan de bank $9\frac{1}{2}$ millioen aan pandbrieven op Staats-eigendom, $1\frac{3}{4}$ millioen aan Noorder-spoorweg-actiën, 14 millioen aan actiën in den Galicischen spoorweg en $15\frac{3}{4}$ millioen aan actiën in den Theis-spoorweg, te zamen $42\frac{1}{4}$ millioen, in betaling worden gegeven. Daarna zullen nog $12\frac{1}{2}$ millioen in het amortisatie-fonds blijven, die ter beschikking van het Ministerie zullen gesteld worden.

De Hongaarsche deputatie, te Pesth wedergekeerd, heeft, in eene bijeenkomst van de overige leden der Protestantsche deputatiën, verslag gedaan van de goede ontvangst bij Z. M. den Keizer van Oostenrijk, die gezegd had volkomen bereid te zijn om eene schikking in de zaak der Protestanten te treffen, ofschoon die schikking niet in weerspraak kan zijn met de bepalingen van het patent. De Keizer zou verder op de uitvoering der laatstelijk uitgevaardigde ministerieële verordening niet aandringen.

Het middel van schikking bestaat hierin: de hinderpaal, die tot hiertoe het bijeenroepen der Synode in den weg lag, was de in het patent verordende nieuwe indeeling der superintendentiën of opper-kerkeraden, want, terwijl de Protestanten deze op den grondslag der vroegere indeeling wilden voltallig maken en de Synode uit de gezamenlijke vroeger bestaan hebbende acht superintendentiën zamenstellen, schreef de in het patent vervatte organisatie er twaalf voor. Daar nu echter de Synode alleen de gezamenlijke kerk moet daarstellen en derhalve even goed uit de gezamenlijke senoriaten als uit de gezamenlijke superintendentiën bestaan kan, kwam men overeen de nieuwe Synode uit de vertegenwoordiging der gezamenlijke senoriaten zamen te stellen, zoodat ieder senoriaat 1 wereldlijken en 1 geestelijken afgevaardigde naar de Synode zenden zal.

Deze schikking schijnt aan de belanghebbenden wel te voldoen, onder dit beding echter, dat de districts-kerkvergaderingen nogmaals zullen bijeenkomen, om de geldigheid der nieuwe wijze van verkiezingen voor de Synode uit te spreken en om haar tevens aangaande de welwillende inzigten des Keizers in te lichten, door welke het verzoenings-werk

werkelijk veel bevorderd wordt. Dit verlangen werd in vijf punten zamengevat en aan den baron Bay, voorzitter van eene der Protestantsche deputatiën, opgedragen zulks aan den Keizer, in eene nieuwe audientie, mede te deelen. Dien ten gevolge zal gemelde heer onverwijld naar Weenen terugreizen.

De Evangelische superintendenten van Hongarije zijn, ten gevolge van de nieuwe indeeling, door den Minister van Eeredienst opgeroepen om in confidentiëele conferentiën over hunne wenschen te beraadslagen, ten einde die nog vóór de bijeenroeping der Synode officiëel in behandeling te kunnen nemen en ten einde te brengen.

Men wil, dat de Oostenrijksche Minister van Finantiën voornemens is eene nieuwe 5 % leening uit te geven, met uitloting van premiën, ten bedrage van 300 millioen gulden. Van eene gedwongen leening schijnt men dus afgezien te hebben.

De *Ost-Deutsche Zeitlng* deelt mede, dat het geheime tractaat tusschen Sardinië en Frankrijk, tot afstand van Savoye, reeds in 1858 te Plombières is tot stand gekomen. Die afstand zou echter eerst plaats hebben, als Sardinië's bevolking tot elf millioen zou aangegroeid zijn.

Uit Milaan meldt men, dat de Fransche troepen, zoodra de Napelsche een inval mogten doen in de Marken — in welk gewest men opstand verwacht — gereed staan, om op het eerste bevel op marsch te gaan.

Uit Turin meldt men, dat er nieuwe verkiezingen zullen plaats hebben in de provinciën van Emilie en in Toskane, om over de quæstie der inlijving uitspraak te doen.

Te Venetië heeft de kommanderende generaal het standregt geproclameerd voor alle vergrijpen tegen de gewapende magt in Venetië en in den Trienter Kreits.

De Koningin van Spanje heeft, ten gevolge vεn de gelukkige verovering van Tetuan, den maarschalk O'Donnell benoemd tot hertog van Tetuan en grande van Spanje en hem tevens het terrein, waar de laatste overwinning behaald is, ten geschenke gegeven.

Binnenlandsche berigten.

'S GRAVENHAGE, 9 FEBRUARIJ.

De Eerste Kamer heeft gister, nadat de Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Finantiën en van Oorlog het woord gevoerd hadden, de spoorweg-wet *verworpen* met 20 tegen 17 stemmen.

Voor stemden de heeren: van Rhemen van Rhemenshuijzen, Blankenheijm, Michiels van Kessenich, Fransen van de Putte, van Heeckeren van Wassenaer, van der Lek de Clercq, Cremers, Sassen, de Vos van Steenwijk, van Roijen, van Meeuwen, van Sasse van Ysselt, 't Hooft van Benthuizen, Loopuijt, Tonckens, de Villers de Pité en Beerenbroek.

Tegen stemden de heeren: van Swinderen, van Wessem, Hartsen, van Nispen van Pannerden, Bosch van Drakestein, Cost Jordens, van Beeck Vollenhoven, Borski, Taets van Amerongen tot Natewisch, de Kempenaer, Huijdecoper van Maarsseveen, van Rijckevorsel, van Eijsinga, Rijsterborgh, van Aylva van Pallandt, van Weel, van der Oudermeulen, van Goltstein van Oldenaller, Hartevelt en de Voorzitter.

Afwezig de heeren van Dam van Isselt en van den Dries.

De Kamer is tot nadere bijeenroeping gescheiden.

Het grootste gedeelte der leden van de Eerste Kamer heeft bereids de residentie verlaten.

Z. M. heeft benoemd tot burgemeester der gemeente Stad-Hardenberg, mr J. van Hulst Wz., en tot burgemeester der gemeente Ambt-Hardenberg H. N. van Roijen; eervol ontslag verleend aan den heer F. L. Honoré, als commies-chef bij het provinciaal gouvernement van Zuidholland (2e afd.) en dien heer benoemd tot ridder der orde van de Eikenkroon.

Gisteren avond heeft Z. M. in een bijzonder gehoor ontvangen de nieuw benoemde Fransche gezant bij het Nederlandsche Hof, de graaf de Sartiges, ter overhandiging aan Z. M. van zijne geloofsbrieven. De gezant werd daartoe van het *Hôtel Paulez*, alwaar hij is afgestapt, door den ceremonie-meester afgehaald en met het gebruikelijke ceremoniëel naar het Paleis geleid.

Men zegt, dat Z. K. H. de Prins van Oranje in den loop der volgende week alhier wordt terugverwacht.

Morgen avond wordt door H. M. de Koningin-Moeder eene soirée-musicale gegeven, waarop, naar men verneemt, zich weder o. a. zullen doen hooren signora Brambilla en de heer Danielo, beiden van het Italiaansche opera-gezelschap van Amsterdam.

Een gedeelte der Hofhouding van Z. K. H. Prins Frederik vertrekt reeds Zaturdag naar Engeland. Men verneemt, dat HH. KK. HH. Maandag aanstaande derwaarts zullen vertrekken.

Z. K. H. Prins Hendrik heeft uit Duitschland eenige schoone paarden ontvangen.

In deze residentie is aangekomen en afgestapt aan het *Hôtel Paulez*, de heer de Thorbe Bille, gezant van Denemarken bij het Nederlandsche en Belgische Hof, komende van Brussel.

Met leedwezen verneemt men, dat (volgens alhier ontvangen berigten) de ziektetoestand van den heer van Dam van Isselt, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, in de laatste dagen weder moet verergerd zijn.

De heer van Mansveld, oud lid der algemeene Rekenkamer, is hier ter stede overleden.

Jl. Dingsdag avond werd in de societeit *de Vereeniging* alhier de derde soirée-musicale, onder leiding van den heer Botgorscheck, gegeven. Tusschen het eerste en tweede gedeelte der uitvoering werd den heeren van Zeggelen, secretaris der societeit en E. A. Calisch door eene commissie van zes leden een huldeblijk aangeboden, voor de ijverige diensten in het belang der societeit bewezen, bestaande in twee prachtige pendules. Op bijgevoegde albums waren de namen der leden der societeit, die deelgenomen hadden aan den aankoop der cadeaux, ingeschreven. Door beide heeren werd, in hartelijke bewoordingen, voor de bewezen onderscheiding dank betuigd.

Men verneemt, dat alhier het plan is gevormd en reeds inteeken-lijsten circuleren tot het vormen eener societeit, gedurende de aanstaande zomermaanden, in het thans opgeheven bad-hôtel van den heer Maas, te Scheveningen.

In de Parkstraat worden weder nieuwe woningen aangebouwd; het laat zich voorzien, dat die straat spoedig geheel zal volbouwd zijn.

Op de inschrijvings-lijsten, die ten behoeve van den Paus hier ter stede ter teekening liggen, is door een onbekende ingeschreven voor een bankbillet groot *f* 100.

Heden is door de arrondissements-regtbank alhier uitspraak gedaan in de zaak van B. van Moorsel, vleeschhouwer te Hof van Delft, aangeklaagd van weigering van visitatie bij den invoer van vleesch binnen de gemeente Delft. De regtbank heeft den beklaagde vrijgesproken, op grond dat van weigering van visitatie geen sprake kon zijn bij gebreke van invoer. De invoer toch, kan, volgens de op het stuk bestaande verordening, niet aangenomen worden te zijn geschied, alvorens de invoerder voor de hoeveelheid van invoer heeft geteekend op het daarvoor bestemde register, hetwelk de commies had verzuimd te laten verrigten. Daar, bij gevolg, de invoer in casu niet plaats heeft gehad, kon er ook geen weigering van visitatie zijn, maar was de beklaagde volkomen bevoegd met zijn vleesch terug te keeren, hetwelk dan ook door hem is geschied.

De regtbank heeft vervolgens in behandeling genomen de vroeger vermelde zaàk van den Javaanschen bediende, aangeklaagd van diefstal jegens zijn meester, bij wien hij voor loon in dienst was en welke heer in een der voornaamste hôtels alhier logeerde. — Het O. M. heeft, bij de bekentenis van den beklaagde, gerequireerd eene gevangenisstraf van 2 jaar en 2 maanden; zullende de regtbank heden over acht dagen uitspraak doen.

Z. M. heeft het reisgeld voor alleen reizende onderofficieren en manschappen van het corps mariniers per uur afstand, bepaald: voor een adjudant-onderofficier op 25, voor een onderofficier op 20, voor een korporaal op 15 en voor een marinier-tamboer of pijper op 12 cents.

Ten einde te voldoen aan het verlangen van de oudste inspecteurs van het lager onderwijs, onder welke er zijn van 60 à 70 jaren oud, en voor wien eene reis naar de residentie in den winter niet aangenaam kan zijn, is de vergadering van de inspecteurs tot den 2n Mei aanstaande uitgesteld, en wel tot na den afloop der voorjaars-examens. Bezigheden van dringenden aard, zoo als in de beide vorige jaren, zijn er in dit jaar niet.

Door den aanhoudenden storm uit het Noorden en Noordwesten is het Kamper-Eiland geheel ondergeloopen, en stonden in den nacht van Maandag op Dingsdag de kaden aan den IJsselkant geheel onder water; ook werden de kistdammen in de Broeder- en Cellespoorten gelegd, daar het zeewater tot op 5 duimen van de kruin van den dijk gestegen was.

Gemengde berigten.

Jl. Dingsdag is de uitgestrekte katoenspinnerij nabij Gothenburg eene prooi der vlammen geworden. Het verlies wordt begroot op 36 à 37 duizend rijksdaalders. — De hoofd-redacteurs van twee Algerijnsche dagbladen hebben geduelleerd. Toen de een geschoten had, bleek dat het pistool van den ander niet geladen was, en besloot men toen maar de zaak als afgedaan te beschouwen. — *Jan van Brakel* is naar Soerabaija en *Cheribon* naar Honkong bevracht. — De Paus heeft een brief ontvangen van den graaf Chambord, waarover hij zeer voldaan scheen. — De Koning van Sardinië heeft aan het Fransche leger geschonken 790 decoratiën van den H. Mauritius en Lazarus en 8000 medailles voor militaire verdiensten. — Te Meppel heeft een molenaarsknecht, bij het afnemen der zeilen van eene wiek, zulk een geweldigen slag gekregen, dat hij over de zwigtstelling in een sloot nederplofte en op de plaats dood bleef. — Te Parijs is in appel eene zaak aanhangig van eene vrouw, die een eisch tot echtscheiding had ingesteld, omdat zij, des onbewust, iemand gehuwd had, die 12 jaren wegens een moord op de galeijen had doorgebragt. De regtbank heeft den eisch ontzegd, omdat hier geene vergissing had plaats gehad, daar de man wel degelijk degeen was, voor wien hij zich uitgaf. — Aan een station van den Gallicischen spoorweg werd dezer dagen eene kist bezorgd, die door den ondragelijken stank, welke daaruit voortkwam, na opening, bleek te bevatten het lijk van een persoon, die op reis naar Weenen, door een zijner bedienden vermoord was. — Te Sleen zijn deze week op zekeren nacht alle *bakovens*, die buitenshuis stonden, onbruikbaar gemaakt alsmede de *gemakhuisjes* omgeworpen. — De eerste uitvinder der veiligheids-wapens, de kapitein Deloigne, heeft op last van den Keizer van Frankrijk een levenslang pensioen van 6000 francs bekomen. — Te Amsterdam heeft een winkelier zijne vrouw zoodanig mishandeld, dat zij gisteren aan de gevolgen daarvan overleden is. — Te Zaandam zijn, na veel tegenweer, drie personen gearresteerd, behoorende tot eene bende, die in den laatsten tijd de omstreken aldaar onveilig maakte. — In Noordbrabant is nog in leven de laatste der pages, die in dienst vau Prins Willem V zijn geweest. — Bij het inzamelen van giften voor den Paus, zijn te Maastricht ook ontvangen obligatiën der Pauselijke Staten, welke schier alle waarde hebben verloren. — Te Wilsem (Hanover) is in 96jarigen ouderdom overleden de predikant Vis, die aldaar 65 jaar in functie is geweest en niettegenstaande hij de laatste jaren blind was, toch zijne dienst bleef waarnemen. — Dezer dagen zijn twee boosdoeners, die per spoortrein vervoerd werden, tusschen Maidenhead en Slough er in geslaagd, zich van hunne boeijen te bevrijden, en eene deur van het rijtuig openende, er uit te springen, terwijl de trein in volle vaart was. Men heeft hen niet kunnen opsporen. — In Pommeren is voor eenige dagen overleden de barones von Borcke, die het zeldzame voorregt heeft genoten hare vier zonen tot den rang van generaal bij het Pruissische leger te zien bevorderen. — Te Parijs is eene schilderij van Boucher van 1776 voor 25,000 francs verkocht. — Het getal der in Engeland bekende schipbreuken, gedurende de maand Januarij, bedraagt 229. — De maire Camerini, te Ferrara, heeft bij uiterste wilsbeschikking aan den Keizer van Oostenrijk 60 millioen francs vermaakt. — Te Arnhem is een militair van het depot te Harderwijk tot de doodstraf verwezen, wegens vechtpartij in de kazerne aldaar. — In de gemeente Puttershoek had eergisteren een droevig ongeluk plaats. Een herder met 77 schapen is, door het doorbreken van den dam in den Konings-polder, alwaar hij zijne schapen liet weiden, met al de schapen verdronken.

Kunst- en Tooneelnieuws

Het 5e Diligentia-concert, gisteren avond in het gewone lokaal gegeven, werd vereerd met de tegenwoordigheid van HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik der Nederlanden en Prinses Anna van Saxen-Weimar. Het programma was zamengesteld uit drie orchest-stukken, als: ouverture Ocean Nachklänge van Niels W. Gade, ouverture Solennelle van L. Maurer en symphonie van Franz Schubert. — De solo's waren ditmaal toevertrouwd aan mevr. Clara Schumann-Wiek en mevr. Comte-Borchard. Een juist oordeel te vellen over het groote talent van mevr. Schumann, daartoe achten wij ons niet in staat; alleen mogen wij opmerken, dat het talrijke publiek geen hulde bragt aan eene vrouw, die een Europeschen naam verworven heeft en op het oogenblik bekend staat als de grootste pianiste; zij werd zelfs niet met een goed applaus bij het optreden begroet, dat toch de gewone erkentenis in zich bevat van het geluk, dat groote talenten ons klein land komen bezoeken.

Na het voordragen van een concert van Rob. Schumann, was de stemming des publieks eenigzins verbeterd, doch scheen niet genoeg te waarderen, de juistheid, fijnheid, kracht en vooral het diep gevoel, waarmede mevr. Schumann dit concert ten uitvoer bragt. Vooral de groote Cadenze op het einde van het 1e allegro, werd door haar onverbeterlijk voorgedragen.

Mevr. Schumann onderscheidde zich nog verscheiden malen op dien avond bij het voordragen van vier stukken van Mendelssohn, Chopin, Bach en Schuman, waarbij het publiek haar goed acceuilleerde, zoodat zij eindelijk nog een voortreffelijk stuk voordroeg, hetgeen evenwel niet verhinderde, dat verscheidene dames en heeren de zaal verlieten. Wij, die tot het laatste toe gebleven zijn, brengen hulde aan de groote talenten van mevr. Schumann, en zijn haar dankbaar, dat zij ons in staat gesteld heeft, die nog eenmaal te kunnen bewonderen.

Mevr. Comte-Borchard, die hier zoo gunstig als mlle. Borchard bij het publiek bekend stond, gaf blijken van groote verdienste bij de voordragt van een air uit les Puritains, le Noël van Adam, en de variatiën van Rhode. Ofschoon zij nog al goedkeuring oogstte, gelooven wij toch, dat zij het Haagsche publiek zeer veranderd zal gevonden hebben. Van de orchest-stukken te spreken, is bijna overbodig; de symphonie, ditmaal op het einde in plaats van het begin van het concert geplaatst, had weinige toehoorders, die nog bij elk deel verminderden. Des ondanks behaalde zij ditmaal meer succes dan gewoonlijk, daar het overgebleven publiek nog maar bestond uit enkele ware liefhebbers en kunstkenners (en eenige heeren en dames, die hunne rijtuigen te laat besteld hadden). De eerste ouverture, als ook die van Maurer, werden fiks afgespeeld en niet fiks geapplaudisseerd, hetgeen wij niet begrijpen, daar zij niet te lang zijn. Ware het niet beter, voortaan geene symphoniën op dusdanige concerten te doen uitvoeren: wij gelooven dat dit aan velen zeer gevallig zou zijn, en men zou het orchest eene moeijelijke uitvoering besparen, waarnaar toch niemand, naar het schijnt, verlangt te luisteren!

VARIA.

Er is dezer dagen in de provincie Groningen eene nieuwe Courant verschenen onder den titel van de *Nieuwe Stads-Kanaalsche Courant* en onder het zonderlinge motto: *geloof allen, niet iedereen.*

In den tijd van ongeveer 14 dagen zijn te Kampen twee kinderen geboren, waarvan bij beide de geheele schedel ontbreekt, uitgenomen het aangezigt, welk gebrek bestempeld wordt met den naam van Kattekop.

Een Belgisch dagblad deelt de volgende welgelukte proef mede van een tuinman uit het departement van het Noorden, om door middel van zout, uitgeputte aspersie-planten te verjeugdigen. De naar de gewone manier geplante en behandelde aspersies werden in het afgeloopen voorjaar bestrooid met 50 kilo gewoon zout, op elke beplanting van 10 ellen lengte op 1 el 80 d. breedte. Deze, zeer oud en vrij uitgeput, hebben het dubbele opgebragt van hetgeen men van een jong en in vollen wasdom zijnde aspersie-bed kon verwachten. Men moet. volgens dien tuinman, het zout omstreeks half Maart over de oppervlakte der aspersie-bedden verspreiden.

Onder de prachtigste hôtels, die in den jongsten tijd te Parijs werden gebouwd, zijn te rangschikken die welke aan de familie Fould toebehooren. Het eerste, in de straat van den Faubourg Saint-Honoré gelegen, heeft acht millioen franken gekost. Dat hôtel behoort aan den heer Achilles-Fould. — Het tweede, van den heer Louis Fould, broeder van den Minister van staat, is in de straat van Berry gelegen. Het is in den bouwtrant van den tijd van Lodewijk XIII. Het derde hôtel, in de straat Valais du Rouie, behoort aan Mme. Furtado, de zuster van de heeren Achilles en Louis Fould, Het eerste en het laatste zijn het allerrijkst gemeubeld.

Aan een ander hôtel, hetwelk zekere heer in de Champs-Elysées heeft laten bouwen, knoopt zich eene zonderlinge geschiedenis. Die heer is uit de provincien gekomen, en had niets dat hem onderscheidde, dan dat hij zeer rijk was. Verleden jaar heeft hij in zijn hotel reeds velen van de voornaamste standen ontvangen, en na dit jaar een schitterend bal gegeven te hebben, zou er dezer dagen een tweede plaats hebben. Alles was daartoe in gereedheid gebragt, de uitnoodigingen waren in ruime mate rondgezonden; ten negen ure waren alle lichten aangestoken; er verliep een uur, er verliepen twee, drie uren; maar niemand verscheen er. Midden in den nacht kwam er eindelijk een lakkei, in volle liverei door zijn heer gezonden, overbrengende een brief met zwarte randen. De wachtende gastheer opent dien, en leest er niets in dan de woorden: Gedenk den 18 October 1838. De sleutel van dien brief is deze: Den 18 October werd er te Thionville eene vrouw geguillotineerd. Haar naam was Margareta Roeder, en zij werd om kindermoord veroordeeld. Alle toebereidselen waren gemaakt, het bloed-werktnig was opgerigt; de scherpregter was aangekomen, maar hem ontbrak een aide. Sedert de aides afgeschaft werden, is het de gewoonte, bij executien den scherpregter van een naburig departement op te roepen, om zijn ambtgenoot bij te staan. De scherpregter van Saint-Michel zou nu komen; maar de order was te laat gezonden en hij moest op dien eigen dag of 's anderen daags zelf te Verdun eene executie verrigten. Daar de scherpregter van Metz dus alleen bleef, ging hij den procureur-generaal te kennen geven, dat hij Margareta Roeder niet kon executeren. Wat gedaan? De executie zou verdaagd werden, toen een jongman, uit Metz naar Thionville ter bijwoning van het droevig schouwspel gekomen, dit vernemende, zich ging aanmelden, om zijne diensten aan te bieden. Hoezeer men er verwonderd over was, werd echter het aanbod aangenomen, en de executie had met zijne medehulp haren voortgang. Deze beul uit liefhebberij was de zoon van een koopman in de hoofdplaats van het Ooster Departement; hij zette den handel van zijn vader voort en werd zeer rijk. Sedert 4 jaren heeft hij zijne zaken van de hand gedaan en is, voorzien van eenige millioenen schats, te Parijs komen wonen. De regterlijke ambtenaar van Thionville is tegenwoordig in een hoogeren rang geplaatst, en hij was mede een dergenen, die op het eerste bal van den bedoelden heer genoodigd waren. Toen hij hem het eerst herkende, was hij onthutst, en wilde zijn eigen oogen niet gelooven, dan toen een duidelijk kenteeken onder het linker oog van den gastheer hem allen twijfel benam. Natuurlijk verhaalde hij aan verscheidene personen de historie van den 18n October 1838. En het gevolg was, dat niemand den man van den 18n October meer wilde zien, en hij op zijn laatste bal geheel alleen gelaten werd. Zijn hôtel staat nu in het openbaar verkocht te worden, en hij maakt zich gereed om met zijne vrouw en dochter naar Amerika te vertrekken.

Burgerlijke Stand.

7 FEBRUARIJ.

BEVALLEN. R. T. van Rijs, geb. Gerritse, d.; H. A. J. Varenkamp, geb. 't Hoofd, d.; M. P. Hamwijk, geb. Tillemans, z.; M. W. A. van der Lelie, geb. Buijsingh, d.; E. Ruijgrok, geb. Luckel, z.; J. L. van Mourik, geb. Anten, d.; C. P. van Uffelen, geb. van Malsen, z.; L. A. Verschoor, geb. van der Pol, z.; M. T. Visser, geb. Defoer, d.; E. Bisschops, geb. Hulspas, d.

OVERLEDEN. J. E. van der Maarel, d., 3 m.; S. J. E. Milius, wed. van F. Ernst, 88 j.

Publieke vermakelijkheden.

Kon. Hollandsche Schouwburg, Vrijdag, 7 Febr., 6½ ure:
DE SCHOENLAPPER, drama in 5 bedrijven;
daarna: EEN CARNAVALS-FEEST, komisch divertissement.

ADVERTENTIEN.